

LECTIA a VI-a

Vanitatea ritualurilor religioase și insatisfacția bogățiilor pământești

VERSETUL-CHEIE

*Păzește-ți piciorul când
intri în Casa lui Dumnezeu
și apropie-te mai bine să
ascuți, decât să aduci jertfa
nebunilor, căci ei nu știu că
fac rău cu aceasta.*

ECLESIASTUL 5:1

Text: Eclesiastul 5:1–20

Ideea centrală: În lipsa unei relații personale cu Dumnezeu, nici religia și nici moralitatea nu pot împlini.

Scopul lecției: Să ne amintească de importanța relației personale cu Dumnezeu, singura care poate aduce ființei umane împlinire și fericire.

Începând cu 5:1 tonul de adresare se schimbă. Predominantă va fi adresarea directă, la persoana a doua singular („tu”): „păzește-ți piciorul”; „apropie-te mai bine să ascuți”; „nu te grăbi”; „Dumnezeu este în cer, și tu, pe pământ” etc. În felul acesta textul face trecerea de la reflecția personală (cap. 1–4) la etica imperativă (mai multe verbe din 5:1–7 sunt la imperativ). Iar această etică trebuie personalizată de fiecare cititor al cărții („tu”).

Sunt câteva teme mari discutate în cap. 5: atitudinea față de Dumnezeu în contextul practicilor religioase (5:1–7); bogățiile materiale nu împlinesc (5:8–17); viața împlinită și fericită este darul lui Dumnezeu și rezultatul relației cu El (5:18–20).

Secțiunea 5:1–7 este încadrată de două imperative: „păzește-ți piciorul” (5:1), cu referire la conduita morală, și „teme-te de Dumnezeu” (5:7). *Frica de Domnul se poate vedea în conduita morală a cuiva.* Acțiunea din 5:1–7 este plasată în Templu (5:1), locul în care se desfășurau ritualurile

și practicile religioase comunitare. Participarea ocazională la slujbele de la Templu și aducerea de jertfe pentru păcat nu permiteau derogări de la trăirea unei vieți sfinte în restul timpului. În repetate rânduri Israelului i se amintește că ascultarea, dreptatea și conduita morală sunt mai importante în ochii lui Dumnezeu decât jertfele (1 Samuel 15:22; Proverbe 21:3; Osea 6:6; Amos 5:22–24). Pentru unii comentatori „cuvintele pripite” rostite de cineva înaintea lui Dumnezeu în Templu (5:2) conțin și promisiunile că nu se va mai abate de la calea Domnului, că nu va mai comite păcatul/păcatele pentru care a adus jertfa respectivă etc. Aceste promisiuni sunt însă uitate de îndată ce respectiva persoană a părăsit Templu și s-a întors la viața de zi cu zi (5:4, 5).

Prin promisiunile pripite și „re-dedicările” periodice israeliții imitau închinarea popoarelor păgâne, care făceau promisiuni radicale, dar neîmplinite către zeii lor. În felul acesta israeliții Îl dezonorau pe singurul Dumnezeu adevărat, Cel care „este în ceruri” (5:2). Dumnezeu era onorat doar când declarațiile lor de la Templu, cântate sau rostite, erau transpuse în trăirea zilnică. Altfel, închinarea din Templu era fără valoare, chiar ofensatoare la adresa lui Dumnezeu (5:6). *Fără o viață trăită după voia lui Dumnezeu, slujbele religioase ținute în „cinstea” lui Dumnezeu nu ajută la nimic. Dimpotrivă.*

Secțiunea a doua (5:8–17) descrie, printre altele, incapacitatea bogățiilor de a oferi împlinire și fericire (5:10, 12–13). La fel ca în cazul ritualurilor religioase posesiunile materiale sunt „deșertăciune” în lipsa unei relații cu Dumnezeu (5:10). Iar această relație cu Dumnezeu este concluzionată în secțiunea finală a capitoului, în care autorul revine la reflecția personală: „este un mare rău pe care l-am văzut sub soare...”; „iată ce am văzut...” (5:13, 18–20). Reflecția lui se bazează pe observații și experiențe directe, proprii.

Omul nu își poate asigura fericirea și împlinirea de unul singur. Bucuria unui „traî bun”, bucuria de „a mânca și de a bea”, bucuria de a deține averi este un dar de la Dumnezeu („i le-a dat Dumnezeu”; „a dat Dumnezeu”; „este un dar de la Dumnezeu”) și un rezultat al relației cu El (5:19–20). Doar Dumnezeu „umple inima de bucurie” (5:20), cum nu o pot face prin ele însele traiul bun, bogățiile materiale sau ritualurile religioase. La fel cum

credinciosul se poate bucura de mâncare, băutură și posesiuni doar dacă acestea sunt recompense de la Dumnezeu (5:18–20), la fel ritualurile religioase își au folosul doar dacă sunt exprimarea unei relații cu Dumnezeu și nu un surogat al acesteia (5:1–7).

Din nou este semnificativă folosirea singularului („omul”, „munca lui”, „partea lui”, „viața lui”), care indică o relație personală cu Dumnezeu, cu beneficii personale. Credinciosul se poate bucura de aceste daruri de la Dumnezeu fiindcă sunt obținute prin muncă cinstită („în mijlocul muncii lui”) și sunt acceptate cu mulțumire („partea lui... partea lui”). Fericirea și împlinirea sunt văzute ca rezultate ale unei relații personale cu Dumnezeu, relație caracterizată de moralitate (corectitudine) și mulțumire – a obține ceva pe căi cinstite și a fi mulțumit cu cât ai obținut. În contrast, *în lipsa unei relații cu Dumnezeu, nici măcar moralitatea nu împlinește.*

În Noul Legământ creștinul se bucură de o relație personală cu Dumnezeu într-un sens mult mai profund. Datorită jertfei răscumpărătoare și sfințitoare de la Calvar, creștinul devine copil de Dumnezeu (Galateni 3:26; 4:4–6) și una cu Domnul Isus Hristos (Romani 6:4, 5; 1 Corinteni 6:17). Duhul Sfânt este în el (Romani 8:9–16) și el este în Duhul (1 Corinteni 12:13). Mai mult, Sfânta Trinitate „locuiește împreună cu el” (Ioan 14:23).

Aplicații:

1. Ritualul religios nu poate înlocui relația cu Dumnezeu. Slujba religioasă colectivă nu poate substitui sfințenia personală. Participarea la programele religioase duminicale nu ne scutește de la trăirea zilnică în neprihănire.
2. Nu ar trebui să existe discrepanțe între ceea ce declarăm duminica – prin cântări, poezii, rugăciuni sau mărturii – și ceea ce trăim în timpul săptămânii. Faptele noastre trebuie să fie în acord cu afirmațiile noastre: „să trăim ce predicăm”.

3. Frica de Domnul se vede în conduita morală. Se tem cu adevărat de Domnul doar cei care trăiesc pentru El și în conformitate cu voia Lui.
4. În fiecare inimă există un gol pe care Îl poate umple doar Dumnezeu (5:20). Nu îl poate umple nici traiul bun, nici bogățiile materiale, nici măcar religia sau moralitatea.
5. Fericirea și împlinirea sunt urmările unei relații personale cu Domnul: „Cât pentru mine, fericirea mea este să mă apropii de Dumnezeu” (Psalmi 73:28).

Întrebări pentru discuții:

1. Cum se poate intra într-o relație personală cu Dumnezeu?
2. Ați încercat vreodată să îi vorbiți unei persoane morale sau foarte religioase despre nevoia unei relații personale cu Dumnezeu? Ce argumente ați folosit?
3. Cunoașteți persoane care participă duminica la programele bisericii doar pentru a-și anestezia conștiința pătată în restul timpului? Ați încercat să vă apropiați de ei și să îi îndemnați cu dragoste și respect la o trăire creștină zilnică?
4. În momentele dvs. de „rededicare”, ce promisiuni i-ați făcut lui Dumnezeu? Ați respectat aceste promisiuni? (întrebare personală, de cercetare)
5. Cunoașteți creștini care au dobândit prosperitate materială prin muncă cinstită? Cum au reușit? Ce putem învăța de la aceștia?

autor: Amiel Drimbe, *Institutul Teologic Baptist din București*;
amieltrimbe@yahoo.com